

1 Jesus - en pasifist?

Til deg som skal lede bibelstudiet:

Dette er et bibelstudium om pasifisme og om rettferdig fred, med utgangspunkt i en tekst fra Jesu liv. Både «pasifisme» og «rettferdig fred» kan fort oppleves som høytsevende, abstrakte diskusjonstema. Bruk teksten, historiene og erfaringer fra deltagere til å holde det «på jorda».

Vi tar opp temaet pasifisme allerede i første spørsmål. Vurder hvor lang tid dere vil bruke på denne første biten. Dere kommer tilbake til temaet senere. Mot slutten av bibelstudiet er det en faktaboks om pasifisme. Bruk denne på det tidspunktet hvor du tenker at dere trenger den.

Teksten fra Matteus er en del av påskefortellingen. Hendelsen som er beskrevet skjer når Jesus og disiplene går ut i Getsemanehagen etter å ha spist sammen for siste gang. Det er skjærtorsdag kveld.

Vanskelighetsgrad: 1 2 3 4 5

Tekst: Matt 26, 47-56

Bibelstudium

I Ta utgangspunkt i deres egen virkelighet og utfordringer

Før dere leser bibelteksten, diskuter i små grupper:

- Hva forbinder du med ordet «pasifisme»?
- På en skala fra 1 til 10, hvor pasifistisk er du?

II Les teksten sammen: Matt 26, 47-56

Alle slår opp i hver sin Bibel. Les høyt, for eksempel en setning hver.

Sett dere sammen to og to. Gjengi teksten for hverandre, slik dere husker den.

En starter med å fortelle, den andre fyller inn eller overtar når han/hun vil.

III Les teksten grundig og detaljert

Diskuter spørsmålene i grupper på 4-7 deltakere.

Noter gjerne ned tanker, forslag og innspill.

- Hva handler denne teksten om?
- Hvem møter vi i denne teksten?
Hva er forholdet mellom dem?
- Hvilke følelser fornemmer dere «mellom linjene» i denne historien?
Hva tror dere Judas tenker når Jesus kaller ham venn?
Hvordan tror dere den som vil forsvare Jesus reagerer når han får beskjed om å legge bort sverdet?
- Slik dere leser teksten: Er Jesus pasifist?

1
2
3
4
5
6
7

9

Vend tilbake til eget liv og egen virkelighet:

- I våre liv: hvor skjer vold? Ser vi måter voldelige situasjoner kan løses med ikke-voldelige midler?
- Hvordan tror du at du ville ha reagert hvis en av dine beste venner ble angrepet? Hvordan mener dere det er riktig å reagere?
- Er det forskjell på å forberede seg på å bruke vold, og å ty til vold i desperasjon?
- Hva kan Jesus ha ment med at vi skal vende det andre kinnet til (Matt. 5, 39)? Går det an å gjennomføre dette i praksis? Hvordan?
- Kirkenes Verdensråd inviterte i 2011 til en stor fredskonferanse på Jamaica. I fellesuttalelsen fra konferansen sies det blant annet: *We are unified in our aspiration that war should become illegal – Vi står sammen i håpet om at krig gjøres ulovlig.* Hva tenker dere om en slik målsetting?

Fakta:

I den kristne kirken har det vært, og er fortsatt, uenighet om hvorvidt kristne i noen sammenhenger kan bruke vold, eller om en som kristen aldri bør bruke vold. De første kristne ville ikke gjøre tjeneste som soldater, men senere utviklet kirkefaderen Augustin en kristen teologi som begrunnet det som er kalt «rettferdig krig».

Pasifisme betyr å ta avstand fra voldsbruk og krig på prinsipielt grunnlag. Det er nyanser innenfor pasifismen: Noen er motstandere av voldsbruk uansett omstendigheter, andre vil si at de fortrekker fredelige midler men vil ikke utelukke voldsbruk i ekstreme tilfeller. En del pasifister skiller også mellom institusjonalisert vold og annen vold, det vil si at de er imot krigføring, men godtar voldsbruk i individuelt og spontant selvforsvar eller forsvar av andre.

- Kan krig forsvares, i gitte situasjoner? Hvilke?
- Hva kan «rettferdig fred» være?

IV Les teksten med tanke på å skape forandring og håp

Les historien under fra Liberia:

Historie:

Pray the Devil Back to Hell

Liberia i Vest Afrika har gjennom flere tiår vært et land rammet av borgerkrig og av autoritært styresett preget av brutal vold. Charles Taylor overtok som president i et militærkupp i 1989 og situasjonen var svært ustabil og til dels preget av svært blodige oppgjør og krigshandlinger fram til år 2003. Krigen og volden i landet rammet kvinner svært hardt, også i form av voldtekter og overgrep.

Etter år med vold startet en bemerkelsesverdig fredsbevegelse i Liberia, ledet an av blant andre Leymah Gbowee. Tusenvis av modige kvinner, både kristne og muslimer, - mødre, tanter, bestemødre, og døtre samlet seg for å be om fred, og startet en stille protest utenfor Presidentpalasset.

Deres våpen var hvite t-skjorter, mot og overbevisning. Deres krav var en løsning på borgerkrigen. De ba sammen.

- La oss be, erklærte Leymah Gbowee,
- Let us pray, pray the devil back to hell!

På et tidspunkt under fredsforhandlingene, som da foregikk i Ghana, var frustrasjonen blant kvinnene svært stor. De hadde møtt opp for å legge press på partene, men det var tydelig at krigsherrene som forhandlet ikke hadde noe hastverk med å

komme frem til en konklusjon. Forhandlingene fant sted på et flott hotell, og krigsherrene kunne endelig slippe av i behagelige omgivelser i stedet for å krige i jungelen. Hvorfor ikke utnytte luksusen til det fulle? Etter flere uker uten fremdrift, ledet Gbowee en stor gruppe kvinner inn i korridorene utenfor forhandlingslokalene, hvor de ble stående arm i arm foran dørene. De annonserte at de ikke kom til å slippe noen ut derfra før en avtale var i havn.

Det ble en fredsavtale, i 2003. I 2011 fikk Leymah Gbowee Nobels fredspris sammen med Ellen Johnson Sirleaf, Liberias president og Afrikas første valgte kvinnelige statsoverhode, og jemenittiske Tawakkul Karman, for «den ikke-voldelige kampen de har kjempet for kvinners rettigheter i fredsbygging i hele verden».

- Vet dere om flere konflikter – lokalt eller globalt – som er løst med ikke-voldelige midler? Har dere en «ikke-volds-helt»?
- De fleste nordmenn kjenner godt til «tungtvannsaksjonen» - sabotasjeoperasjonen som ble utført på Rjukan under andre verdenskrig – som et eksempel på en av suksessene under motstanden mot tyskerne. Ikke mange kjenner til det norske lærere gjorde for å motarbeide nazifiseringen av skolen. Hvorfor lærer vi om de voldelige hendelsene, men ikke om de ikkevoldelige? Hva kan vi gjøre for å endre dette?
- Er visjoner om rettferdig fred relevant i våre liv? Hvordan?

Forbønn

- For de som opplever vold
- For de som kjemper med ikke-voldelige midler
- For kirker og menigheter i land med konflikt

Vår Far

Sang:

Yarabba ssalami (Fredens gud) (Syng Håp nr 74)

Utgangsbønn: "Gi oss, Gud, en visjon om verden"

Gi oss, Gud, en visjon om vår verden slik som din kjærlighet vil omskape den;
en verden hvor de svake blir beskyttet, ikke utnyttet,
en verden hvor ingen er sultne eller fattige,
en verden hvor goder og ressurser blir delt, så alle kan nyte godt av dem,
en verden hvor nasjoner, folkeslag og kulturer lever i toleranse og gjensidig respekt,
en verden hvor fred bygger på rettferd, og hvor rettferden styres av kjærlighet.
Gi oss mot og inspirasjon til å bygge denne verden,
gjennom Jesus Kristus, vår Gud.
Amen.

© Living Spirituality Network, UK. O: Estrid Hessllund 2006

Ecumenical Call to Just Peace

Et ressursdokument fra Kirkenes Verdensråd om rettferdig fred.

http://www.overcomingviolence.org/fileadmin/dov/files/iepc/resources/ECJustPeace_English.pdf

Message of the International Ecumenical Peace Convocation

Felles budskap fra Kirkenes Verdensråds fredskonferanse, mai 2011

<http://www.overcomingviolence.org/en/resources-dov/wcc-resources/documents/presentations-speeches-messages/iepc-message.html>

Fredslaget: Global Fredsskole kursperm 1 og 3

Kursopplegg særlig beregnet på folkehøgskolelærere og –elever, men kan også tilpasses andre.

Kursperm 1: Om konflikthåndtering og fredsbygging

<http://fredslaget.no/images/stories/docs/Publikasjoner/>

[Kursperm_2_Mangfold_identitet_og_globalt_medborgerskap.pdf](#)

Kursperm 3: Fokus på ikkevold og nedrustning.

<http://fredslaget.no/images/stories/docs/Publikasjoner/>

[Kursperm%203_Ikkevold%20og%20nedrustning.pdf](#)

Norske læreres motstandskamp under krigen

Høgskulen i Volda:

<http://fuv.hivolda.no/prosjekt/taksean/ramme.htm>

Universitetet i Bergen:

<http://dokkeveien.uib.no/digitalskolen/motstand/lererne.htm>

Wikipedia:

http://no.wikipedia.org/wiki/L%C3%A6reraksjonen_i_1942

Norske prester og biskopers motstandskamp under krigen

Universitetet i Bergen:

<http://dokkeveien.uib.no/digitalskolen/motstand/kirken.htm>

Bøker:

Walter Wink 2003:

Jesus and Nonviolence – A Third Way.

Kort (ca. 100 sider) og lettfattelig bok om hvordan Jesus kan forstås i et ikkevoldelig perspektiv. Inneholder blant annet tolkninger om å vende det andre kinnnet til.

Peter Ackerman og Jack Duvall 2000:

A Force More Powerful. A Century of Nonviolent Conflict.

Omfattende gjennomgang av ikkevoldelig motstand gjennom det 20. århundre. Hvert kapittel er et eksempel på ikkevoldelig motstand som har funnet sted i forskjellige land.